

WTKG 50 jaar

Ik heb tot ergernis van voorzitter Henk Mulder gewacht met het schrijven van dit voorwoord tot na de uitzending van Vroege Vogels van 10 september 2013. Ik wilde de jubileumopgraving van de Laag van Miste gezien hebben, al was het maar op het scherm. Wat een fantastisch idee voor het jubileumjaar van de WTKG! Wat een geweldige propaganda voor de Werkgroep! Het enthousiasme van de gravers spat er van af. Het leek wel op de beroemde foto van de Serra Pelada in Brazilië met al die duizenden goudzoekers op de berghelling, elk woelend in zijn eigen vierkante meter rode klei. De WTKG kan er trots op zijn dat ze dit voor elkaar heeft gekregen, want op de website van de Werkgroep las ik in een ouder bericht: "De Laag van Miste op een akker van boer Berenschot is nu niet meer toegankelijk, want de akker is tegenwoordig met een landschapsherinrichtingsproject omgetoverd in een natuurgebied". Wat een wrange grap! Mensen die de geschiedenis van de natuur willen bestuderen mogen er niet meer in, want het is natuur geworden. Maar het is toch gelukt! Petje af, ook voor de eigenaar van de grond: Wim Brethouwer.

Ik ben al bijna dertig jaar lid van de WTKG, maar ooit maar één keer mee geweest met een verzameltocht, met onder anderen Leonard Vaessen in de jaren tachtig, naar het Vierde Havendok van de Antwerpse haven bij Kallo, waar oligocene haaiantanden te vinden waren, en naar het mariene Pliocene in de groeve De Kauter bij Nieuw-Namen. Ik zal het maar bekennen, ik ben geen verzamelaar, behalve misschien van boeken, en mijn hartstocht ging van jongs af aan meer naar mineralen dan naar fossielen. Maar ook mineralen heb ik nooit verzameld. Alleen postzegels en munten in mijn jonge jaren, die hebben mijn wereldbeeld gevormd. Wel ben ik vorig jaar op de Tweede Maasvlakte geweest, met onder anderen Frank Wesselingh en Dick Mol: men wou mij laten zien dat de stratigrafie van de zandlagen in de Noordzee nauwkeurig werd vastgelegd voordat het zand werd opgezogen en opgespoten: zo wist men precies uit welke lagen de meegekomen mammoetbotten afkomstig waren. Mooi werk.

Geologen zijn mensen die primair reageren op mooie vormen en kleuren, zei geoloog Phil Westerhof mij ooit, en dat herken ik helemaal. Maar verzamelaars worden niet alleen gedreven door hebzucht en verlangen naar esthetisch genot. Het is ook honger naar kennis. Kennis van een soort dat tegenwoordig helaas niet meer hoog scoort in de wetenschappelijke pikorde: taxonomische kennis, kennis van soorten. Fossielenverzamelaars worden vaak gezien als amateurs, een randgroep van de officiële wetenschap, zolang ze niet een nieuwe dinosaurus of een laag dode vogeltjes hebben gevonden. Maar ik vind dat niet terecht. In een tijd dat biodiversiteit een centraal thema is, hoort ook de oorsprong en de geschiedenis van die biodiversiteit dat te zijn. Dat zijn we aan Darwin verplicht. Het is opvallend dat een instelling als Conservation International de krant haalt als er zes nieuwe kikkers in het tropisch regenwoud van Suriname zijn gevonden. Dat betekent dat er ook in de grote media wel degelijk belangstelling voor dit soort kennis is. Ik voorspel dat de vele afleveringen van Afzettingen en het wetenschappelijke tijdschrift Cainozoic Research in de toekomst kostbare collector's items zullen worden. De Werkgroepleden hebben immers unieke vondsten gedaan op plaatsen die nu onder het asfalt liggen of "natuurgebied" zijn gemaakt. En als de genetici eenmaal hebben bedacht hoe zij DNA uit fossiele schelpen moeten halen liggen ze op hun knieën op de stoep bij de Werkgroepleden om materiaal te vragen. Maar dan moet zeker Cainozoic Research ook wel online te raadplegen zijn, en dat is nu nog niet zo. Werk aan de winkel!

Ik ben ooit met Herman Nijhuis mee naar zijn huis gereden, we kennen elkaar al veertig jaar, in een auto waarvan het chassis bijna over de grond sleepte door het gewicht van de vondsten. Thuis toonde hij mij zijn vitrinekasten vol schitterende fossielen, een museum op zichzelf. Nu hij ouder wordt, vraagt hij zich af wat er mee moet gebeuren, een vraagstuk waar ook anderen mee worstelen, zo zegt hij in een recent nummer van Afzettingen. De grote musea hebben er geen plaats voor, schrijft Anton Janse in datzelfde nummer, tenzij het zeer bijzondere stukken betreft. De geluksvogels hebben kinderen of kleinkinderen die hun collectie voortzetten, maar niet alle erfgenamen zitten te wachten op tonnen schelpgruis. Misschien wordt het tijd voor wat crowd-funding om al die collecties een waardige plaats te geven in een eigen museum. Want niet alleen de tijdschriften, ook de vondsten zelf moeten in de toekomst kunnen worden geraadpleegd. Dat is een mooie taak voor de komende vijftig jaar. WTKG, gefeliciteerd!

Salomon Kroonenberg